

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Athanasii Kircheri Soc. Iesv Diatribe. De prodigiosis Crucibus

Kircher, Athanasius

Romae, 1661

Pars Secvnda Physica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11300

PARS SECVNDA

PHYSICA.

CAPVT I.

Neceſſe eſt, ſubinde prodigia apparere.

ANTA est Diuine clementiæ magnitudo, vt dum vel maximè mortali-um vlciscendis sceleribus incumbit, tum vel maximè misericordiæ finum aperire videatur; minatur vt parcat, vt emendet verberat, vt proſit, occidit, vt ſanet vulnerat; quod tum potiffimum manifeſtum fit, cum librum illum, vti eſt apud Ezechielem foris, & intus ſcriptum, cui titulus Lamentationes, Carmen, & Væ, explicat; Per librum hunc arcanis ac hieroglyphicis Diuini nutus ſymbolis notisque inſignitum, certè nil aliud fortassis allegoricè, quam vaſta Mundi machina præter alios

sensus Sac. Scripture proprios innuitur; in qua coelum horrendis phasmatum monstris veluti querulum suas contra mortales exponit lamentationes; insolita elementorum ignis, aeris, & aquae commotio, Montium terrarumque incendia, aquarum inundantium fragores, ventorum aerisque exagitati ominoso sibilo & murmure formidandū carmen præcinunt; Tellus tandem prodigiosis motibus dum susque deque vertit omnia, dum infandos monstrorum partus producit; dum in politico statu incredibilem tum perturbationes, tum immutationes exhibet, Vt illud malorum omnium calamitatumque Iliadem signat. Coelum librum esse in quo omnium rerum futurarum euentus Diuina manu descripti sint S. August. in illud Isaia: *Cæli sicuti liber complicabuntur*, docet; Imo Pradus in Ezechielem cap. 2. expressè dicit. Librum hunc foris, & intus scriptum coelum esse, idque ex auctoritate S. Ioannis in Apocalypsi ubi liber producitur 7. prænotatus sigillis, quorum sextum ita describit. *Sexto sigillo libri, Apostolus indicat Mundi ordi-*

di-

dinem perturbatum, quo non unius, aut alterius significatur interitus, sed Vniuersi totius consummatio, denique maiorum omnium colluies, & cataclysmus, non immissus, sed potius effusus super terram consequitur. Quæ quidem uti rarò accidunt, ita quoque homines docere videntur, ut mentem quandam supramundanam, omni natura superiorem, infinita prouidentia suæ dispositione omnia in omnibus moderatricem cognoscant, ne ut nonnulli stultorum quorundam Philosophorum more, opificem suis operibus ex immutabili necessitatis lege, atque ineuitabili factorum violentia alligari existiment Epicuri de grege porci; sed mentem liberrimam, quæ uti ex abyssi nihilo condidit omnia, ita & eadem conseruat, mutatque pro arbitrio, vires intendit aut frangit, subindè quoque alias omninò facit esse. Ut vel ex hoc capite plurimùm mortalibus conducat prodigiorum apparitio, ut circa res optata prosperitate iuuentibus obiecta formidine, plus æquo audax animorum retunderetur insolentia, ac timore DEI perculsus subsideret fastuo.

sus mentium tumor; atque hoc pacto ærumnas inter viteque calamitosæ reciprocos æstus se quisque continens, fiduciam suam spemque vnicam in sola illa Diuini Numinis prouidentia, in cuius voluntate vita & mors, prospera & aduersa, disparesque humanarum sortium vicissitudines repositæ sunt, collocaret.

Quanquam verò ea, quæ semel mens opifex rebus infusa produxit, pro miraculis, prodigijs, ac primis diuinorum operum signaculis meritò æstimanda sint, neque quicquam tam fit vile & exiguum, quod Omnipotentis Numinis gloriam non attestetur; hæc tamen omnia iam propè vulgata consuetudine ab illa prodigiorum classe eximimus, tum quod constanti serie à Mundi incunabulis acceperint semel, in eodem perseuerent: Quamuis & hæc, vti ex insita vnicuique admirandarum virium indole homines admiratione veluti attonitos reddunt, ita ab iisdem facilè inter naturæ numerentur prodigia, quod raræ, sublimes, & efficaces, quod haud infrequenter portentis veris causam & fomitem administrant, & insensibili natu-

Om nib⁹
quidpiã
Diuinũ
inest.

re gremio ceu formę externe in suis subiectis sedibusque contineantur . Quare ad ea iam, quę proprię ostentorum miraculorumque nomine gloriantur, calamum conuertamus; quę ad triplicis generis differentiam reuocari possunt. Prioris generis sunt illa, quę in sola DEI voluntate extra omnem causarum naturalium concursum, reposita sunt; cuiusmodi plenę sunt vtriusque Testamenti paginę . Secundo loco illa sunt prodigia, quę Angelorum dęmonumque ope vt plurimum peraguntur, atque sine naturę concursu confici nequeunt. facillimum autem naturis liberioribus fuerit, vt ex ambientium elementorum coniugio, quodcunque libuerit, cogant vel in horrendas ac plenas formidine formas, aut metamorphotica quadam potentia in diuersorum animalium se transforment spectra, quam lycanthropiam veteres vocare solent; quamuis sine spermatica virtute vix aliud, quam figuram superficiariam pręstent, sine permissione verò nutuque Diuino efficere queant nihil, per hos enim vti bona dare, mala infligere solet, ita tanquam

Angelo-
rum dę-
monum-
que po-
tentia.

Diui-

Diuinæ voluntatis executoribus, nunc
 ad hæc, nunc ad illa priusquam fiant,
 per nouas ostentorum geneses porten-
 denda & præsignificanda vtitur. Susci-
 piunt hoc negotium summa promptitu-
 dine tutelares rerum Genij Agathangeli,
 qui generis nostri quadam cognitione
 nobis nil nisi bonorum cœlestium afflu-
 xum precantur; & si quandoque mor-
 tale genus à DEI monitis præceptisq;
 exorbitauerit, miseri protinus haustas
 à suprema mente imagines, rerumque
 futurarum ideas, vt cum Platone loquar
 in naturæ rebus veluti in paginis qui-
 busdam pingunt, vt his lectis moniti,
 protinus de antea actæ vitæ criminibus
 cogitemus. periculi magnitudinem ex-
 pendamus prius, quàm ea sensu expe-
 riamur, admonitiones consolationesq;
 in sacris obuias in memoriam reuocatas
 intima mentis trutina ponderemus, ma-
 lorum denique tela priusquam oppri-
 mant, conuersione ad preces, charitatis
 & pœnitentiæ operibus mitigemus; sin-
 minus, omnem necessitatem fortemque
 humanam vna cum ipso DEO animi
 quadam concentricitate & patientia
 supe-

superemus. Tertiò sunt ipsius puræ naturæ prodigia, quæ vti à Diuini Numinis prouidentia dependent, ita in certos quoque fines (cum DEVS ac natura nil frustra agant,) directa sũt; dispositaq; & luculenter ostendunt, DEVM Opt. Max. penes se aliũ habere ordinem prouidentia nobis occultum, cui sæpè consentiat ordinis characterismus mundanis rebus infusus, sæpè plurimum discrepet, propter hominum necessitatem, atque vt Diuinæ gloriæ maiestas libera, nullis naturæ alligata vinculis, nullis circumsepta carceribus demonstretur, atq; adeò nihil in Mundi prodigiosis effectibus fortuitum, nullum etiam naturæ plasticæ seu formatricis erratũ propriè censerì debeat; tametsi enim vtrumque nostri comparatione tale quid videatur, ipsa tamen Diuina mens & certo fine, & instrumentis ceu medijs illi conuenientibus agit, maximèque ordinata incedit via, secundum intelligibilis Mundi altissimas rationes; natura enim mutationibus obnoxia illi obtemperans, etsi iuxta inferioris Mundi speciem à solita lege deflectat, rapitur tamen Diuini spiri-

Naturæ
prodigia
quæ

Nil fortu-
itu & ca-
suale in
rebus.

TUS

Origo
malorū
omnium
ex pecca-
to origi-
nali.

tus vi, iam seipsa propè diuinior facta,
quippe quæ legi antiquiori manum por-
rigens toti se subijciat totam, fatoque cō-
spicuo diuinæ illius prouidentiaē fatum
augustius multò sublimiusque esse demō-
stret: Si enim aurea illa sublunarium
substantiarum catena per mortalium de-
licta non ante conuulsa, veluti abruptis
ansulis interrupto rerum ordine dissiluis-
set, suum quæque conuenientem in vni-
uerso locum seruarent, atque absque vlla
ἀταξία postrema prioribus, tam in effe-
ctum, quàm causarum genere consenti-
rent. Veruntamen ex natura Angelica
superbiæ scelus ceu coniuratione in
DEVM facta, tandem ad homines di-
manuit; vnde solutus illicò ordo ille
DEVM inter, Angelos, Orbemque
sublunarem Vniuersi faciem præcipua
ornamenti & decoris portione spoliavit.
Nam vti S. Augustinus, Bæda, Basilius,
Rupertus docent; vniuersam naturam
per protoplasti peccatum vitiatam fuisse;
præter materiem itaque propria quadam
insolentia deprauatam, recessuque ab
vno in multitudinem, coinquinatæ pri-
mum in nobis diuinior mentis portio, cui
acces-

accessit imaginationis absurditas, appetitionum aliorumque affectum *apergi'a*; vndè morbi paulatim in generationis vitia pullularunt. Atque in hoc nonnullis probabile forsitan videbitur, cur post horrendos & insolitos coeli monstruosos vultus, atque in terra post ingentes terræmotus, hiatus, voragines, atque prodigiosas, quæ ex visceribus terræ expirant halituum aporrhæas, inexpectatæ ruinæ veluti per signa signatæ, & per ideales notiones ideatæ mox consequantur; inter quæ cum maxima admiratione dignissima sit Crucum illarum in linteis vestimentisque hominum apparitio, de earum causis & rationibus, & cui prodigiorum generi potissimum accensenda sint, ea qua fieri potest, diligentia, & quantum ingenij nostri imbecillitas permittit, ratiocinabimur.

CAPUT II.

De causis & origine prodigiosæ Crucum apparitionis.

DEVS
 ut pluri-
 mum
 concurrē-
 tib⁹ cau-
 sis natu-
 raliū.

Incendiū
 Vesuuij
 eiusque
 definitio.

IN præcedenti capite fusius forsā ,
 quā par erat , ostendimus , nullum
 ē Naturæ visceribus adeò rarum , insoli-
 tumque effectum oriri , qui non Diuinæ
 prouidentiaē connexus , in vltiores eos-
 que abditissimos fines , tum in totius
 Mundi , tum humani generis bonum co-
 ordinetur ; atque adeò nemo sibi persua-
 deat velim , **DEVM** semper absoluta
 & immediata potentia , sed vt plurimum
 mediante causarum naturalium concur-
 su in ijs , quæ diuinius quid sapiunt , pro-
 ducendis operari . Quibus præmissis , iam
 tandem propositum nobis argumentum
 propiùs discutiamus .

Anno 1660. tertia die Iulij circa pri-
 mam crepusculi illucescentiam , in Monte
 Vesuuij fumus igni mistus prima dedit
 tempestatum , calamitatumque secutu-
 rarum præludia , fumus in pini morem
 attenuatus , tantum paulatim incremen-
 tum

tum cepit, vt ad 300. millia passuum, vti obseruatores referunt, eiaculatus in altum, coelum terræ miscere velle videtur; quem è vestigio ingens igneorum, globorum eructatio excepit, hanc subterraneum murmur, horrendi tonitruum instar fragores, coruscationibus fulminibusque vna iunctis secuti, magnam arenę cineritię subnigri coloris copiam effuderunt, quę humidioris substantię prima quidem fronte videbatur, at mox Sole exsiccata in candidum floccis gossypij haud absimilem vertebatur colorem, luculentum sinè nitrosę, salinę, sulphurę & bituminosę miscellę indicium.

Hiscę reiectamentis, consequentibus diebus vsque ad 10 Iulij tam noctu quàm interdiũ mons sæuire non desijt, tanta, vehementia, & tam incredibili fumi saxorumque prægrandium copia, vt mons eructasse montes iure dici potuerit; quorum continuò incremento ambitus eius longè latèque exprorectus ita effloruit, vt niue contactus videretur. Non destitit hic portentorum modus; Sole interea Leonem subeunte in lineis hominum vesti-

Crucum
in vesti-
mētis ho-
minum
apparitio

vestimentis summa omnium admiratione paulatim Crucum phasmata obseruata fuerunt, abdita quadam vi ita ijs impressa, vt non naturæ industria, sed occultioris cuiusdam manus penicillo adumbrata viderentur; ad quorum conspectum, ex rei nouitate omnium mentes stupor cœpit, stupor publicam admirandi Phœnomeni famam concitauit, fama volans vniuersam denique Italiam compleuit. Naturæ intenti studijs curiositatis stimulo agitati, De prodigiosis Crucibus quâ literis, quâ academicis consultationibus multum inter se contulerunt.

Varie de
Crucib⁹
opiniones

Dici vix potest, quàm varia variorum de huius portenti causis iudicia fuerint opinionesque; dum nonnulli Phœnomeni causam ex occultioribus astrorum influxibus deriuantes, Astrologica notitia se penetrare posse arbitrabantur; Quidam ad commune illud ignorantia, occultarum inquam qualitatum asylum confugientes, id inter naturæ paradoxa adnumerantes, satisfactum sibi esse putabant: Non deerant, mediam carpentes semitam, qui excessum vtrorumque be-
ni-

nigniori interpretatione moderarentur. Hac ingeniorum velitatione, tandem & ego multorum tum Romæ, tum Neapoli precibus sollicitatus, meumque de negotio oppidò perplexo, & multorum opinione impenetrabili, iudicium dare iussus, hoc breui ratiocinio parendum duxi; in quo si scopum attigisse non videbor in argumento saltem difficili; Lectorem non tam præstitam operam, quàm conatum in laudis parte repositurum confido.

Totius igitur quæstionis cardo in hisce tribus potissimum versari videtur. Num Crucum huiusmodi portentosa, apparitio sola DEI voluntate, omni naturæ potestate semota; an ex causis naturalibus suam traxerit originem; an Angelicis expressæ penicillis Diuino accedente nutu comparuerint. Quæ omnia nobis iam elucidanda supersunt. Si prius admittamus, iam hoc ipso omnes susceptæ disceptationis nostræ filum intercedi necesse est, cum posita sola DEI & absoluta potestate, otiosum superfluumque sit omne de Mundi natura, eiusdemque partium ratiocinium. Si verò Aga-

C than-

Vtrū apparitio hæc fuerit miraculosa an phycis causis adscribenda.

thangelorum ope facta asseramus, in
idem recidimus, cum ijs in mirandis na-
turæ effectibus, vti suprâ diximus, nihil
denegatum videtur. Restat itaque
num Phœnomenorum hoc *σταυρότυπον*
Naturæ viribus exortum sit, examine-
mus.

Natura
stupendo
rū opera-
trix.

Nemo nescit miras naturæ vires, ne-
mo prodigiosos in omnibus entium cor-
poreorum ordinibus passim occurren-
tes effectus non obstupescit; quos tamen
si quispiam in solam primam atque vni-
uersalem rerum causam coniecero; is
vtique omnium philosophorum senten-
tiæ contrarius, interrupto Vniuersi ordi-
ne, secundarum causarum concursum
destrueret, quod tamen sanè mentis
philosophi absit, opinari: Indidit enim
omnium opifex suas rebus singulis vires
eue dotes quasdam earum conseruatio-
ni consentaneas, quibus nature quodam
instinctu, tum ad prosecutionem boni,
tum ad contrariorum fugam veluti ne-
cessarijs vtuntur. Quæ tamen arctos
cognitionis nostræ limites excedant,
nouit illa tamen, quid & quomodo ope-
retur, nouit illa rerū consensus dissensus-

que

que, lites & amicitias, similiaque rerum iurgia tam apto coniugio attemperare, tam sagaci consilio in pacis vnionem connectere, vt ex pacto hoc inter se dissidentium dissimiliumque rerum foedere non possit nō in portentosos ac miraculis haud absimiles effectus prodire; qui vtique tantō erunt diuiniore, quantō specialius DEI imperium huiusmodi paranymphe naturæ adaptationi, siue ad decorem vniuersi, siue ad præsignificandum quippiam, accesserit. Mirantur multi inexplicabiles thermarum fontiumque proprietates, peregrinas animalium, plantarum, fossiliumque virtutes altū suspiciunt, quæ etsi humano ingenio vix comprehendantur, miracula tamen, & quibus diuinum quid inexistat, a nemine asseruntur; Quare? Quia rara non sunt, sed passim obuia; quia non noua, sed quæ sicuti perenni virtutum propagine in mortalium emolumentum continuantur, ita quotidiano penè vsu viluerunt. Rursum sublatis in cœlum oculis, mox ac in inaccessis cœlorum theatris, noua prodigiorum spectacula, nouas faeces conspexerint; miracula clamant

C 2 osten-

Virtutes rerū naturaliū passim obuias cur non ita mirētur homines.

ostenta ingeminant, prodigia pronunciant, concinnum tamen coelestium corporum ordinem, inexplicabilem motuum harmoniam, influxuumque energiam minimè mirantur; certè non alia de causa, nisi quod hæc frequenti viluerint experimento, illa vti insolita inuisaque sunt ita diuinius quidpiam intra se continere censeantur. Idem prorsus contingere videtur in hoc præsentis Crucum Phœnomeno, quod raritate sua non mortaliolum duntaxat obstupescit animos, sed & quot dierum curriculis spectandum se præbuit, tot nouos prophetas excitasse dici potest, qui ex ominoso Crucis hieroglyphico, nescio quasnam calamitates haud Vrbi tantum Neapolitanæ, verùm & toti terrarum Orbi prædicere, non sunt verecundati. Nos neglectis hisce nænijs, primò earundem originem, deindè quoque prognoseos rationem assignare conabimur.

Quod antequam faciamus, & vt maiori cum cautela in negotio multorum falsa relatione intricato procederemus, ad Prouincialem Neapolitanum Societatis nostræ, P. Ioannem Rho, virum
iam

Supersti-
tiosæ diui-
nationes,

iam fama librorum notum, & omnigenæ literaturæ peritissimum arbitrum scriptissimus, ut fidelem & sinceram nobis omnium eorum, quæ in Crucum apparitione observata fuerant, symptomatum informationem transmitteret, quod & per Patrem Ioannem Baptistam Zupum insignem Soc. nostræ Mathematicum ea, qua solet, cura & sollicitudine præstitit, quam & hic verbotenus ex Italico idiomate in Latinum conuersam apponendam duxi.

Vera, & fidelis omnium eorum, quae
Cruces prodigiosarum Phænomeno
à curiosis rerum naturalium ex-
ploratoribus à 16. Augusti vs-
que ad 15. Octobris obser-
uata fuerunt.

R E L A T I O .

Loca
in quib⁹
Cruces
apparue-
runt, cir-
ca Nea-
polim.

POST Vesuuij incendium spectabantur
aliquae stelle seu Cruces; Dicam^{ur}
primò de ijs, quas proprijs oculis in Osta-
uiano, & Somma intuitus sum, & postea
de ijs, quae relatione aliorum percepi. Com-
parent haec Cruces in pannis lineis, videlicet
in manicis indusorum, & potissimum in
feminarum semicinctijs, quae aëri diutius
exposita fuerint, uti & in velis, quibus ca-
put cooperire solent; Item in ea linteamini
parte, quae à culcitris reclinantur supra le-
cti stragula; in collaribus quoque puerorum,
mappis altarium, in lineis Clericorum in-
dumentis, quas cottas vocant, & similibus;
a personis fide dignis mihi relatum fuit, visas
fuisse supra carnes, supra granum vuae, &

supra

supra pomum persicum, supra sericeas telas, & quamuis rarè, supra lineam telam cistis inclusam. Imò ex literis 6. Octobris datis unius è Patribus Lupiësis Collegij vulgo Lecce, auctoritate conspicui, intelleximus, id quod sequitur: Iam duo, inquit, aguntur dies, cum eccè in genu ancillæ Syndici Lupiensis Urbis Crux apparuit, qui vise rei prodigio territus statim Magistratum convocavit, determinavitque, ut columna honori S. Orontij destinata è vestigio erigetur; unde heri ad sonum campanæ locus fundæ columnæ destinatus excavatus fuit; dicunt autem præter hanc Cruces alias complures in manicis indusiorum visas fuisse.

Forma Crucum varia est: ordinariæ sunt duæ lineæ rectè se intersecantes, in puncto intersectionis nonnihil grossiores, quæ tamen postea ad ultimos terminos paulatim attenuantur, uti in figura 1. comparet; nonnullæ sunt subtiles & perfectæ, ut 2. quædam ad maculæ morem grossæ, ut 3. aliquæ longæ tres digitos ut 4. aliæ mediocres & minimæ, ut 5. & 6. Quædam in transuersum productæ, duæ in unum coniunguntur ad formam Crucis Caruaccensis, uti 7. Aliæ tribus solis lineis seu brachijs constant,

C 4 quorum

Forma
Crucum.

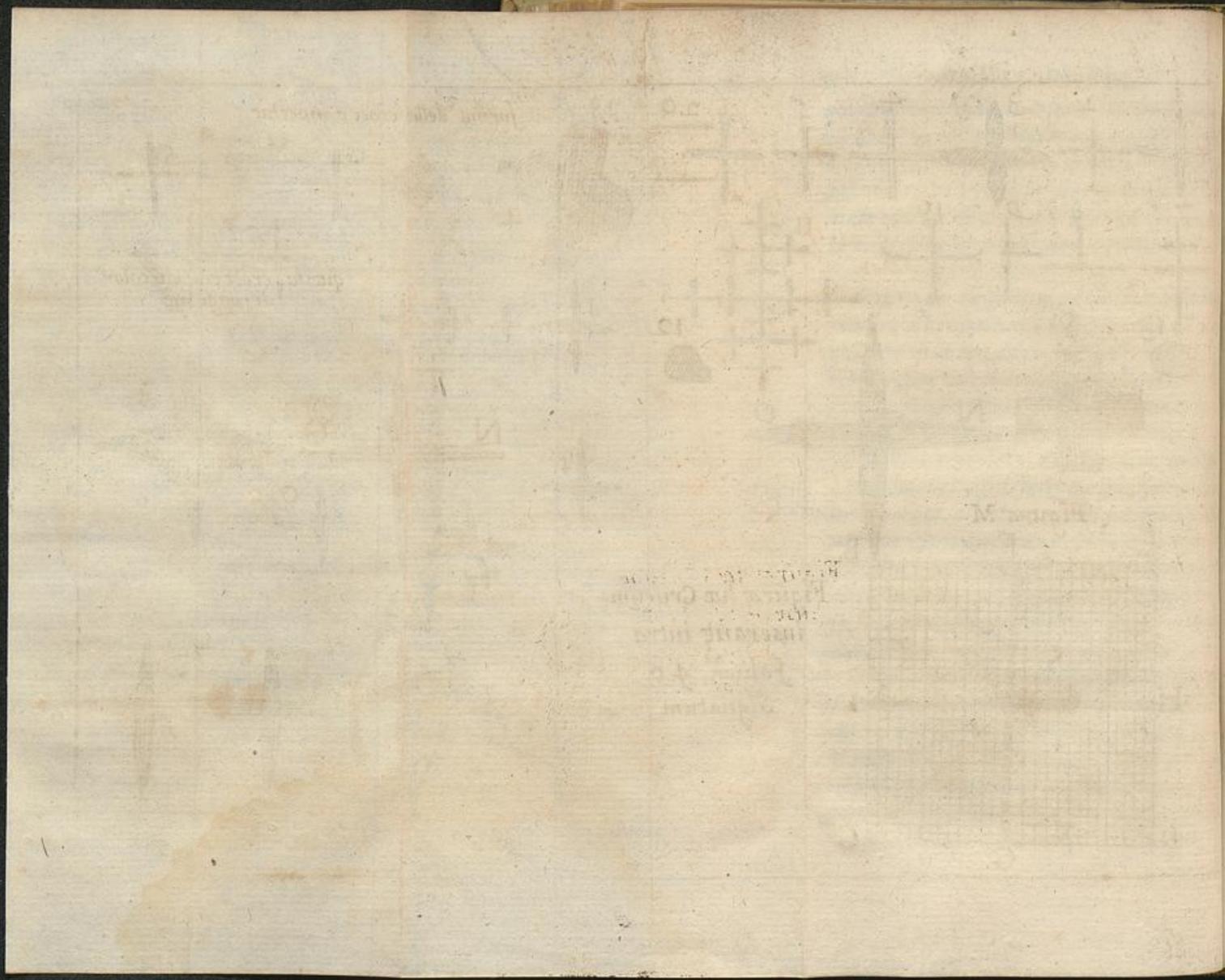
quorum unum in transuersum porrigitur, ut 8. & 9. Aliae ad terminos bifurcatae, ut 10. uisae sunt & plures, in unum ueluti coaceruatae, ut 11. Aliae sine brachijs ad formam monticuli, ut 12. uel simplici macula expressae, ut 13. figurae sequuntur.

Color quo tinguntur, omnibus fere communis, est cineritius, aut etiam quasi adipe quodam dilutus; duas solas me uidisse meminisse, colore ueluti arugineo tinctas, quae perfectam tamen Crucis formam exprimerent, Neapoli, Nola, atque in alijs partibus uisae sunt coloris plumbei. Exterguntur uero non aqua simplici, sed smigmatis, quem saponem uocant, dilutione; quaedam sponte euanescent intra decem aut quindecim dies, aliae tardius. Obseruaui in una mappa altaris alijsque pannis nonnullas, quae integro mense, etsi non nisi sub obscuri coloris uestigia durarent.

Duratio
Crucum.

Numerus
Crucum.

Numerus horum est inexplicabilis; Ego solus in una mappa altaris ad 300. circiter & in altera mappa altaris S. Marthae in Castello Maris, quae radici Montis Vesuij adiacet, ad 27. in linea quoque manica fermina cuiusdam 15. in alijs quoque nunc iam

De Crucibus prodigijs. 41

iam 16. modo 40. quemadmodum & in col-
lari unius pueri octo dinumeravi.

Nescitur præcisè dies, quo nasci ceperint.
In Turri Græca, Nocera, Bosco, S. Stepha-
no, Somma & Octauiano circa 16. Augusti
diem visæ sunt primum; At Salerni in S. A-
nastasio, in mappis altaris S. Mariae del Ar-
co; Neapoli, Portici, Nole, Catanzarij in
Calabria, Lupijs, & Hydranti in Apulia
visæ sunt primum circa principium Septem-
bris; Octauiani, Somme alijsque circum-
iacentibus locis dicta phœnomena paulatim
deficientia circa finem Septembris raro vi-
debantur; in alijs partibus denuò instaura-
bantur; verùm circa medium Octobris sen-
sim euanescentes, omnes ad unum disparue-
runt.

Ex hac relatione sat probabiliter pa-
tet, hæc Phœnomena nil aliud fuisse;
quàm vaporem ex reiectamentis Ve-
suuij natum, quod tum ex varia figura,
numero, colore cognosci potest, vti iam
iam singula physiologica rationis truti-
na ponderantes ostendere conabimur.
Dum hisce inuestigandis ardentius infi-
sterem, measque rationes peritioribus
Patribus examinandas præberem, è qui-
bus

Initium
apparet.
Crucum.

Quæstio fit
ex causa
Crucis
originem
habue-
rint.

Romæ
pariter
visæ,

bus vnus non tantum meis argumentis subscripsit, sed & huiusmodi stellas lineis impressas etiam hic Romæ monstrare se velle asseueravit, meque earum spectandarum desiderio estuantem protinus in Nosodochium abduxit, in quo in lineo stragulo viridi colore tincto tres sublutei coloris Cruces ostendit, quam figura S monstrat, miratus euentum rei, statim infirmorum curatorem accersiui, obnixè rogans, vt ex quonam liquore dictæ Cruces impressæ cerneantur, assereret: Respondit, felium noctu stragulis incumbentium vrina expressas esse; addiditque nil mirum esse, sæpè sese huiusmodi intra lectos reperisse, & vt id verum esse demonstraret, nos vnà cum Medicis tum fortè obuijs intra cubiculum senis octuagenarij duxit, stragulum lecti arripuit, & in eo pulcherrimam Crucem, prorsus siue colorem, siue figuram spectes Neapolitanis simillimam expressam, omnibus qui præsentibus, erant, ad spectaculum veluti attonitis ostendit, quam postea plerique curiosiores vix ad satietatem contemplari potuerunt: Deindè post
ali-

aliquot dies, nouam se inuenisse dicit in sudario, quo vnus è seruis nostris febride detentus vsus fuerat; quam in hunc vsq; diem curiosis ostendo, eiusquam literas NO demonstrat, magnitudinis; euulgata deindè Crucum famà, venerunt ex Collegio Germanico, qui affererent, in mappa altaris sacelli domestici, quatuor similes impressas spectari, tametsi fortè in aliquo casu extra phœnomenon publicum. Hisce non absimile quid præterlapso anno mense Decembri Viterbij in Ecclesia Collegiata S. Angeli accidisse audio. Lampas enim nescio quo casu rupta, aspergine oleacea totam irrorarat altaris mappam. Vnde posteris diebus quot guttæ, tot Cruces diuersę magnitudinis iuxta liquoris quantitatem in sacro altaris apparatu comparuerunt. Quas Dominicus Magrius dicte Collegiatae Theologus & Canonicus, cū alijs compluribus eiusdem Ecclesię sacerdotibus non sine admiratione proprijs oculis se vidisse ad me scribit; ac velutis rem publica fama passim notam mihi Romæ coram etiam oretenus postea exposuit. Quin & liquorem arte chinica præparatum

tum

tum fuisse refert in epistola quadam ad me data supramemoratus P. Zupus, qui aspergine in lintea diffusus, in innumeras mox Cruces sese transformavit. Quod itaque ars Naturę simia adeo scitè & dextrè præstare potest, id certe prototypæ Naturę minimè denegatum esse is solus nescire poterit, qui admirabilem Naturæ potestatem ignoravit.

Protesta-
tio Au-
thoris.

Verùm antequam ad causarum enodationem procedamus, protestor semper, quod & tametsi hoc phænomenon publicum & integræ regioni alicui commune, purus naturę effectus sit, nil tamen impedire, quò minus DEVS Opt. Max. vti vniuersos naturæ effectus providentiæ suæ complicatos habet, ita quoque subinde ijs ad quidpiam mortalibus significandum vtatur, quemadmodum fusè in sequentibus docebimus. In particulari tamen aliquo casu Cruces huiusmodi nil prorsus portendere asserimus, tantumque significare, quantum quælibet maculæ ex disposito humani corporis vapore linteis impressæ, nescio cuius dellrescentis intus putredinis indices portendere possunt. Sed iam ad

fin.

singulas hucusque adductorum symptomatum causas & rationes reddendas calamum conuertamus .

Tria potissimum ad hoc phœnomenon constituendum concurrerunt . Primò, Mons ipse varia mineralium foetura grauidus, quę vehementi adusta incendio, & in vnā conflata massam, miram variamque differentium formarum indolem sortita sunt; Montis deinde ambitus huiusmodi reiectamentis confertus, cum appropriatis agrorum glebis inito coniugio noua fundarunt variorum mixtorum seminaria; accessit hisce immodicus Solis in Leonis dodecamorio constituti æstus, qui ex varia mineralium succorum miscella successu temporis vaporem subtilibus iunctum halitibus eduxit, hic eleuatus inter propiores aëriæ regionis thalamos, condensatus, ac paulatim resolutus, roris instar decidens, vbi appropriatum subiectum inuenit, ibidem ex insita sibi naturæ indole Cruces effinxit; Verùm enim verò, quanam ex materia vapor huiusmodi constiterit, cur in linteæ telæ supellectile plerumque stauromorpham vim suam exer-

Causarū
variarum
concur-
sus in ge-
neri Cru-
cum.

Vapor
Crucum
formator
quis?

exer-

exeruerit, & cur non stellam aut cuiuscunque alterius figuræ maculam, sed Crucis differentis magnitudinis formam expresserit, opitulante DEI gratia iuxta quadruplex causarum genus exponemus.

Causa
materialis
Cru-
cum.

Materialis causa vapor, uti dixi, fuit ex ea, quam Mons euomerat, mineralium succorum miscella natus; partes ad compositionem eius concurrentes fuerunt sulphur, bitumen, sal, nitrum, alumen, vitriolum, quod calchantum vocant, ex quibus sulphur & bitumen ignium subterraneorum fomento destinantur; nitrum flatulentis turgidum spiritibus, ignibus agitatum, vnica in explodendis Montis molibus, vehementiæ & impetus, uti in bellicis tormentis patet, causa fuit; alumen vitriolumque appropriatæ iuncta matrici, variæ tincturæ seruiunt; bitumen siue pingue nitro iunctum, uti postea comprobabimus, vaporosum halitum fluidum tenacemque reddunt; atque ex hac rerum combinatione mixtum illud admirandi Phœnomeni veluti ex elementis quibusdam constitutum fuit. Sed iam singula ordine dilucidemus. Effi-

Efficientem huius mixti causam Solem statuimus, qui caniculæ subditus solito maioribus efferuefcens ardoribus mixtum illud attenuando eduxit in vaporem; alumen & vitriolum, quicquid in eo terrestre & feculentum, inciderunt, purificarunt, attenuarunt: nitrum pro ea qua pollet, spirituosâ substantia ex centro deciduarum resoluti vaporis partium veluti in efflorescentis salis filamenta eduxit, cui pingue bituminosum iunctum viscidam fluiditatem præbuit.

Causa efficiens
Crucum.

Causam formalem huius Phenomeni dicimus vim *συνεργουσαν*, siue Crucum formatricem, quam qua ratione modoue exerat, in sequentibus aperietur. Sequitur tandem finalis causa, quæ cum semper boni alicuius maliue signû adnexum habeat, de ea in tertia parte agetur. Sed iam hucusque in genere tantùm proposita paulò minutiori scrutinio per erotemata siue quæstiones prosequamur.

Causa formalis
Crucum.

Finalis
causa.

Queritur igitur primò. Quænam sint illæ Cruces, aut ex qua materia componentur? Respondeo. Esse resoluti supramemorati vaporis guttas minutissimas.

mas.

mas, & propè insensibiles, in quarum centro nitrosus spiritus natura sua inquietus & loco contineri nescius, exitum quærens in appropriato subiecto guttas decussando Crucem fluore suo iuxta staminum in linteis situm format.

Cur Cru-
cum for-
ma vt
plurimū
in linteis.

Quæritur secundò. Quomodo Crux illa formetur, & cur vt plurimum in linteis illas vaporosus iste halitus depingat? Verùm vti ab hoc puncto tota huius argumenti controuersia dependet, ita quoque ea qua fieri potest singulari diligentia id pertractandum est.

Dico itaque, hoc Phœnomenon multiplici de causa in linteæ telæ supellectile nidulari; & primò quidem ob naturæ quandam, quæ linum inter & nitro-bituminosum vaporem intercedit, similitudinem; siquidem illud, vti chymico experimento constat, tum nitro copiosa, tum pingui humido abundat, & oleum, quod ex eius seminibus extrahitur, luculenter docet. Mirum itaque non est, hasce nitrosas guttulas facilius in consimili, quàm dissimili materia miro quodam magnetismo, quo vnum alterum trahit, coire.

Secundò
cum

cum carbacea supellex vt plurimum texture constet polita, leui, & nullis villis, aut scabritie obnoxia, filorum quoque ductus per tegmen subtegmenque nunquam per obliquum, sed rectum angulum decussatim se secent; hinc fit, vt spiritus nitrosus, flatibus siue sudore hominum, siue quocunque alio extrinseco calore agitato, guttulam quadrifariam liquido, seu fluida materia vnà secum abducta difflet, quam Crucis forma consequitur. Vide figurã M. litera signatam.

Sit textura linteï cuiusdam recto filorum ductu E B D C, in cuius medio A guttula cadat; Dico guttulam in centro A constitutam facilius in decursu versus partes F I G H fluxuram, quàm versus E B D C. Cum enim natura per breuissimas iuxta ac rectissimas lineas agens effectum suum attingat, certè guttæ difflatæ fluxus necessariò per eas lineas, cuiusmodi sunt AF. AI. AH. AG: effectum suum consequetur, minimè verò per lineas à AB, AC, AD, AE, quæ & longiores sunt & obliquæ, vtpote, quæ naturæ legibus contrarium fitum obtinent, nec non nodorum occurrant.

Ostenditur quomodo id fieri possit.

ni 2017
- 211313
- 250

Cur &
- 211313
- 250

D tium

ibneſſo
oſp m
bi obom
ſog iſſe
..

Cafus in
Germa-
nia.

Cur, &
quomodo
in clau-
ſis locis
Cruces
formetur.

tium multiplicitate fluxui obſtaculum.

Patet ergò, fluxum guttæ non niſi ad angulos rectos, cuiuſmodi ad centrũ comparata ſunt F I G H, minimè ad obliquos ſe diffundere poſſe, cuiuſmodi ſunt AE, AB, AC, AD. Hinc quoque clariffimè patet ratio, quare huiuſmodi guttæ ſenſu vix perceptibiles cum tempore in linteis Cruces forment. Memini in Germania feminas, quæ cum in ſolandi gratia linteamina coelo aprico expoſuiſſent, ſubindè Crucibus ſædata ſe inueniſſe conquæſtas fuiſſe, certe non alia de cauſa, niſi ex ſimili alicuius roſcidi liquoris ſe in decuſſim deducen- tis virtute, vti dictum fuit.

Quæritur tertio. Quomodo huiuſmodi Crucum phaſmata non in linteis tantum aperto coelo expoſitis, ſed vel in ipſis mappis Eccleſiarum, domuum, quin vel, mirum dictu, intra ciſtas clauſas efformentur.

Dico vaporem huiuſmodi roſcidum halitibus mixtum adeò ſubtilem eſſe, ut nullus locus tam arctè clauſus ſit, quem non penetret; quàm autèm facilis intra Eccleſias aut domus ſit huic vapori adi-

tus,

tus; nemo ignorare potest; sufficient in
ipsis cistis vapor, vel insensibiles rimæ,
aut etiam solum foramen, cui clavis im-
ponitur ad supellectilem intus latentem
hisce Crucibus insigniendam. Mirantur
multi, cur fulmen dolium vino repletum
transiens, hoc consumpto illud ab om-
ni corruptione immune relinquat; certè
alia huius rei causa non est, quàm ex-
halationis nitro-sulphuræ subtilitas &
vehementia, qua poris inoffensis dolium
subiens, id quod vel naturæ dissimilitu-
dine maximè ei repugnat, resistitque,
cum primis impetat; eadem prorsus ra-
tione, vagina, quam transit, illesa, cha-
lybeam consumit machæram. Eodem
prorsus modo fieri in hoc Phœnomeno,
tibi persuadeas velim, cuius subtilissimæ
substantiæ nihil quantumvis intra abdi-
tos cistarum recessus clausum resistere
potest: sufficit enim eidem minima hu-
miditatis particula, quæ uti ex insita sibi
proprietas diffusionem sui appetit, ita
& inter abditissima claustra recondita,
linteamina virtute sua signat. Si verò
alicui hæc ratio minimè arrideat, ei al-
teram assignamus, quæ sequitur. Solet

subindè contingere, vt linæa Soli exposita, dicto vapore madefacta & necdum perfectè siccata, à foeminis intra scrinia condantur; vbi primum suam in signandis linæis virtutem exerunt; ær enim ex consortio madidorum linæorum madescens virtute quadam dicti vaporis tingitur, vndè effectum eundem ex resolutione eius educi necesse est.

Cur in laneis vestimentis, lignis, saxis, nulla dictarum Crucum impressio fiat? Respondeo, quod in laneis vestimentis, cum villis pilisque vtcunque exasperata sint, subtilissimus humor illis illapsus statim vel à lana attractus, vel inter villas dissipatus confundatur, ita vt scabritie impeditus se diffundere nequeat; Serica tamen vestimenta præsertim si humoris affluxus copiosior fuerit, dictis Crucibus tingi posse, non abnuo; in saxis verò & lignis, si leui constiterint superficie, roscidum quendam madorem in minutissimis guttulis & vix sensui obuijs haud dubiè relinquent; cur verò nullam in ijs Crucis efforment figuram huius causam

Quæritur quartò . Cur in laneis vestimentis, lignis, saxis, nulla dictarum Crucum impressio fiat? Respondeo, quod in laneis vestimentis, cum villis pilisque vtcunque exasperata sint, subtilissimus humor illis illapsus statim vel à lana attractus, vel inter villas dissipatus confundatur, ita vt scabritie impeditus se diffundere nequeat; Serica tamen vestimenta præsertim si humoris affluxus copiosior fuerit, dictis Crucibus tingi posse, non abnuo; in saxis verò & lignis, si leui constiterint superficie, roscidum quendam madorem in minutissimis guttulis & vix sensui obuijs haud dubiè relinquent; cur verò nullam in ijs Crucis efforment figuram huius causam

sam hanc accipe ; quia spiritus nitri centro inclusus in leui superficie ad diffusionem sui prorsus indifferens , vti non in hanc partem potius, quam in alteram determinetur , ita quoque æquali nisu , guttulæ circumferentiam hispida quadã lanugine crispatam, subindè quoque pro inæqualitate superficiei in stellule quoque figuram efformabit . Quod verò historia supra expositæ subinde in laneis vestimentis Cruces apparuisse referant ; Dico causam fuisse igneam quandam vaporis acredinem nitro-sulphureo-vitriolatam , quæ pilis villisque tenuioribus vel vsu attritis , vel primo casu ad ipsa vsque texturæ fila exustis , ibidem veluti omnibus impedimentis sublatis suæ tandem delineationis rudimenta haud secus ac in lineis cæpta perfecerit .

Nitri vis & potestas.

Quæritur quinto . Cur tam differenti colore tinctæ videantur ; siquidem ex historijs nonnullas sanguineo, quasdam nigro atroque, alijs fusco, flauo, vel etiã cinereo colore imbutas fuisse colligimus? Respondeo, causam huius esse varietatem matricum, ex quibus dicti vapores educuntur; si enim ex minera

De origine coloris varij in Crucibus.

rubricæ aut minij suam trahant originé, sanguineo quoque colore imbuentur; si ex Sandaracæ, Arsenici, flauo vel fusco; si ex æruginea, viridi; si ex vitrioli bitumini mixta, atro; si denique è cineribus, vti Neapoli, cineritio colore tingentur, quamuis etiam ex insita mineraliũ succorum, quibus vapores constant, proprietate, iam in hunc, modò in illum colorem pro tingentis corporis prædominio mutari possint; ita vitriolum humido iunctum in atrum, pro intensione gradus calor id nunc viridi, atro, aut coeruleo colore tingit; sulphur in flauum in lacteum colorem alumen humido mixtum vertitur, & sic de cæteris.

Cur Cru-
ces aliæ
facile, aliæ
difficile
extergan-
tur.

Queritur sexto. Cur vti historie supra recensitæ narrant, nonnullæ ita pertinaces sint, vt nulla vi deleri posse videantur; quædam verò facile abluantur, aut cum tempore seipsis etiam euanescant? Respondeo, Causam huius esse vim penetratiuam quorundam succorum mineralium, pingui & oleaginoso liquori mixtorum, quibus vapor constat, proprietatem; qui vti intimam rerum substantiam virtute incisiva vel

in

in momento penetrant , ita difficulter quoque , quin semper quædam tincturæ vestigia relinquunt , dilui possunt ; qui verò minus aut penetrant , minusve tenaces sunt , illi dilutionem facillè sustinent , aut etiam aëri expositi tandem prorsus evanescent .

Quæritur septimo , Cur tam diuersæ magnitudinis sint Cruces in linteis effigiatae ? Respondeo , id fieri ob maiorem vel minorem quantitatem guttarum in lintea incidentium : pro humoris enim guttescentis vbertate aut parcitate nunc maior , nunc minor figura exprimitur .

Quæritur octavo , Cur subindè inter alias rectà decussatas Cruces , obliqua quoque subindè , quam Andreanam vocant , obuia sit ? Respondeo , id fieri ex dispositione eius telæ partis , in quam incidit , quæ si detortum filorum ductus situm obtinuerit , detortam quoq; Crucem efficiet ; quæ omnia diligenti scrutinio in linteo , quod Admodum R.P.N. Generali Neapoli transmissum fuerat , innumeris Crucibus insignito , vera esse comperi .

Quæritur nono , Cur in aliquibus

D 4 tan-

Cur 2-
deo diffe-
rentis ma-
gnitudi-
nis sint.

Crucum
genesis
certum
locū re-
quitit.

Varie ex
perientia

Nix cur
stellata

tantum locis, non in omnibus huius-
modi portenta accidant? Respondeo,
Causam esse diuersitatem locorum; di-
ci enim vix potest, quantum ad explo-
randas rerum abditas rationes ipsamque
interiorem essentiam pertractandam
certi alicuius loci natura & proprietates
explorata conducat; Hinc Cruciformia
monstra non vbiq̄ue locorum, sed in
ijs potissimum, vbi terrestris conditio
vaporem suppeditat, ijs efficiendis aptū
& idoneum; neque vno in loco semper
idem effectus consequitur, nisi vbi ter-
ramotus aut notabiles subterrestrium
partium alterationes præcesserint. Quis
nescit succorum concretorum, id est,
salinorum corporum, proprium esse, in
prima efflorescentiæ suæ diffusionem fi-
guram stellarum radijs haud absimilem
affectare: patet in sale, nitro, vitriolo,
alumine, quæ smicroscopio inspecta
nunc Crucibus modò infinita stellula-
rum multitudine contexta videntur; vi-
detur & idem in niuium floccis, qui
mox ac in vestimentis infederint, in stel-
lularum figuram efformantur. Demo-
criti sectatores causam conferunt in ato-
morum

morum certa dispositorum lege confluum, alij in plasticam niuis salinorumq; corporum virtutem. Nos relictis aliorum placitis, huiusmodi stellati corporis effectum aliundè non prouenire dicimus, quàm à spirituosò halitu intra niueos floccos salinosque vapores concentrato, qui dum frigore ambiente constringitur, angustiaè pertæsus, ruptis carcerum repagulis, qua data portaruens corpus niueum salinumue terebrando in stellatam seu radiosam figuram efformat, pro superficie, in quam incidit, dispositione; quæ si scabra fuerit, imperfectam; si polita, stellatam; si rugosa variè distortam: in tela verò linea, utique non aliud quàm Crucem exprimet. Atque huc vsque rationes dedimus earum Crucum, quas nos hic Romæ in varijs linteis Neapoli ad nos transmissis, summa diligentia discussimus, nunc pari passu ad earum Crucum, quas paulò ante relatio adducit peristastin examinandam, progrediamur.

Quæritur decimò, Cur Neapolitanæ Cruces tanta figurarum varietate prædixæ sint? Siquidem ex paulò ante adductis

Varia forma
Crucum, &
causa

ductis nonnullæ perfectæ Crucis formã,
 aliæ imperfectam præbent: quædam
 tenues; nonnullæ grossiores; aliæ for-
 mam Crucis Carauacensis monstrant;
 aliæ tribus tantum brachijs conspicuæ,
 nonnullæ in vnum confusæ *σαυσιμον*,
 siue coaceruatarum Crucum figuram;
 quædam etiam nullam Crucis formam,
 sed informes maculas exhibent? Respon-
 deo, rationem huius rei partim à sub-
 iecti cui imprimuntur, dispositione, par-
 tim ab ipso vapore resolutio pendere;
 Si enim guttula in lintheum humidioris
 constitutionis inciderit, tum liquor,
 quantum fieri potest, se dilatando hinc
 indè diffuens, grossiorem Crucis figu-
 ram reddit, quod non fit in lintheo sicco
 & omnis humiditatis experte; tunc enim
 sicco humido obsistente guttula solùm
 iuxta semitas filorum in decussim diffu-
 tur, atque adeò tenuiores reddi Crucis
 lineas necesse est, nisi tamen guttula
 maior fuerit, tunc enim iuxta punctum
 intersectionis magis magisque se dilata-
 re nemo non videt ex tertia figura:
 Crucum itaque magnitudo aut paruitas
 à sola guttescentis vaporosi liquoris
 quan-

quantitate maiori, vel minori, vti supra diximus, dependet. Crux Carauacensis nascitur, quando guttula maior & prope eam minor in linteum incidit: guttula enim minor brachio Crucis maioris incidens, Cruculam causat, cuius linea (siue ea perpendicularis, siue transfuersa fuerit, perinde est.) in lineam maioris Crucis lapsa ob recentem madoris dispositionem diffluendo cum ea cunitur: Altera verò vti hanc recta decussat, ita quoque Crucem format Carauacensi non dissimilem.

Idem de *σαυγισμο*, siue coaceruatis in vnum Crucibus sentiendum est, cuius causa alia non est, nisi separatarum guttularum in subiectam lini materiam incidentia, quæ diffusione sua dum varijs modis sese interfecant, variam quoque indè Crucularum coaceruatarum, vti ex vndecima figura patet, *φασμα* oriri necesse est. Similis ratio est de Crucibus, quorum extrema bifurcata videntur; vbi enim madorem vel minimum repererint, ibi humor diffuens in bifurcatam formam dispescitur: idem de Crucibus, tribus tantummodò brachijs

chijs

Cruces
in formā
macula-
rum qui
fiant.

chijs conspicuis intelligas velim, quorū
vnum nempè ob siccitatis telæ humido
resistentis obstaculum, quo minus dif-
fluere queat, impeditum deficit. Com-
parent subinde (vti ex 12. & 13. figura
constat) integræ in linteis maculæ nulla
Crucis figura insignitæ, quæ duplici
modo fieri possunt, vel lentitudine li-
quoris non potentis sese, spiritu flacce-
scente, explicare, vel subiecta lini mate-
ria nimis sicca, humido obsistente: hoc
enim pacto cum obice posito diffluere
non possit, ex eo maculam consequi ne-
cesse est.

Quomo-
do in fru-
ctib' ge-
nerentur

Quæritur vndecimò, Quomodo hæ
Cruces in fructibus, vuis, pomis per-
ficis, imò in ipsa carne imprimi pos-
sint, cum non habeant dispositionem
illam, quam linea tela aut alterius tex-
turæ opus habet? Respondeò primò,
Omnes etiam quoscunque fructus, quæ-
admodum smicroscopio eos intuenti
patet, fibris suis tametsi ab omni sensu
remotis constare; cum itaque humor
fit subtilissimus iuxta ac summè pene-
trans, fit vt eodem modo, quo in tela
incidens, guttula per rugas rimasque

pellis

pellis dilata Crucem formet. Respon-
deo secundo, posse quoque idipsum fie-
ri per filamenta insensibilia, quæ subin-
de per aërem feruntur, similia ijs, quæ
post nebulas matutinas in aëre iam a fe-
cibus depurgato & sereno volare spe-
ctantur, nisi quod hæc multò tenaciora
sint, & sensibus non ita exposita: qui-
bus tandem motu aëris ruptis, & in mi-
nutissima segmenta diuisis, facile con-
tingere potest, vt filamentum vnum
transuersim cadens super aliud filamen-
tum formam Crucis producat: quod
quando fit, non est necessarium, vt te-
xturam aut telæ aut cuiuslibet alterius
rei superficiem subiectam habeat, sed
vbicunque dicto modo ceciderint, ibi
lineari sua distensione Crucem forma-
bunt iam perfectam, si rectà se interse-
cuerint, modò Andream, modò aliã
defectuosam, pro filamentorum inciden-
tia & mutua interfectione iam ad rectos,
modo ad obtusos acutosque angulos fa-
cta, non distensione, sed totius substan-
tiæ incidentis incubitu producent; ita,
vt in quodcunque subiectum, siue illud
saxum, siue carnes, siue fructus, siue
panni

panni

Duplex
materia
vaporis.

Experi-
mentum

panni aut linteamina fuerint, ibi ad incidentiam partium supra partes Crucem formari necesse fit. Duplex itaque materia in aëre formari potest; primò vaporosa materia in guttis spiritu nitroso refertis resoluta, quæ in lino constanti tenore iuxta filorum ductum perfectæ Crucis formam, nisi aliud obstat, spiritu humiditatem diffiante producit, de quibus paulò ante dictum est; Altera est viscosa siue excrementitia vaporum materia, quæ motu aëris, ut dixi in filamenta dissoluta, & in linealia segmenta disrupta per aërem volitans, ubi duodictæ materiæ filamenta se interfecerint, ibi Crucem tota segmentorum linearium extensione formant. Et ne tantum coniecturis rem agere videar, & rerum propositarum veritas locum suum habeat, Lector facillimo experimento, quo uti nos comperimus, explorare rei veritatem poterit: Post nebulam dissipatam matutino tempore explora in hortis fructus, herbas latioribus folijs, & inuenies huiusmodi filamenta nunc in Cruces, iam in triangulos, modò in lineas parallellas, aliasque figuras angulares diducta, quæ

panni

quæ tamen statim ad Solis radios pingue
resolventes, ob summam qua pollent,
subtilitatem euanescent. Multæ huius-
modi, quas natura format, figuræ pas-
sim reperiuntur, sed vel à paucis obser-
uantur, vel si etiam comperiantur, non
æstimantur, sola Crucum figura, vti ne-
scio quid ominosum præferre videtur,
ita anxia mortalium pectora mirum in-
modum vel ad superstitionem vsq; exa-
gitare solet. Ex quibus patet primò,
Huiusmodi filamenta subindè in aëre
generari, quæ deindè in qualibet super-
ficie corporis in quod incidunt, Cruces
suas pro incidentia filamentorum for-
ment.

Hinc secundò colligitur, si quandoq;
huiusmodi Cruces in alijs subiectis præ-
terquam in linea tela visæ fuerunt, eas
nemo alia ratione, quam per huiusmodi
filamenta impressas fuisse putabit, quam-
uis non negem etiam, vti in dictis sub-
iectis, ita & in nudis humani corporis
partibus aëri expositis per vaporem
guttulentem accidere potuisse vti ex
relatione Crucis in Lupiensis ancillæ ge-
nu nate contigit; cum enim pellis genuū
rugosa

rugosa sit, & præ ceteris membris exasperata, vnde intra insensibiles rimas humor dilapsus facile in Crucem sese insinuare potuit.

Quomodo generetur in adeo diffinitis a Vesuuii locis.

Quæritur duodecimò. Quomodo in adeo remotis partibus, vt sunt Lupiæ, & Hydruntum in Apulia & in Calabria, Catanzarium eadem Cruces apparere potuerint? Respondeò, cum reiectamenta cinerum ex Vesuuii longè latèque vëtorum vi diffusa totam ferè Apuliam, vti ex publica relatione constat, oppleuerint; certè vapor, qui in vicinis ad Vesuuium locis, ex varia cinerum mineraliumq; specierum miscella, exortus est, vti Cruces hæc produxit, ita ex eadem miscella in alias remotiores regiones ventorum vi translata exortus vapor easdem alibi producere potuit, cum vnam & eandem causam semper eosdem effectus producere, notius sit, quàm vt dici debeat.

Cur Cruces non generentur in alijs Montium incendijs,

Sed obijciat mihi fortassis nonnemo; si Cruces ex cinerum reiectamentis suâ originem habuerunt; ille vtique alijs temporibus, quibus Vesuuium & Aetnâ incendijs sæuissè legimus, comparere

de-

debuissent, quod non factum fuisse legitur. Respondedò, id non sequi; Cum tota hæc Crucum genesis, à certa diuersarum materierum in vnum confluentium combinatione dependeat; alijs verò temporibus vti diuersa prorsus fuit miscibilium rerum è monte reiectarum combinatio, ita idem qui hoc anno effectus consequi non potuit, quod multis varijsque modis ostendere possemus: verùm cum hæc in scrutinio nostro Physico Medico de peste vberrimè (quomodò videlicet pestiferæ auræ halitus & vapor, vel ex remotissimis regionibus ventorum vi delatus, vniuersa regna deuastauerit,) prosecuti sumus, eò Lectorem remittimus.

Queritur decimotertiò, Quomodò huiusmodi Cruces in multis alijs Orbis partibus, vbi tamen nullus Vlcianus Mons, neque montis incendia præceserint, comparere potuerint? Respondeo, Huiusmodi vaporem non ex solis montium incendijs originem habere, sed vbicumque sub tali combinatione rerum vapor exortus fuerit, ibi eum quoque Cruces producere, quin imò omnem

E etiam

Crucum
genesis re
quirit cer
tam cõ-
binationẽ
rerum.

Vapor ex
humanis
corpori-
bus Cru-
ces for-
mat.

Casus sin-
gularis.

etiam vaporem ex humano corpore exhalantem sub tali rerum catastaſi, ſimilem effectum producere poſſe, experientia ductus aſſero. Et quemadmodum exoticarum rerum ſpectacula mirum in modum in cognitionem cauſarum quorundam curioſorum mortalium deſideria ſollicitant, ita nihil quoque non moluntur, vt tandem de ijs certiores fiant, de quibus, ſiue ex ſupina in ijs inquirendis negligentia, ſiue in obſeruandis hominum oſcitantia, nil prius cognitum fuit. Hoc enim eodem tempore in Collegio Romano, vt ſuprà meminimus, dum ſollicitius huiusmodi inquirerem, tres Cruces in ſtragulis Lectorum, Neapolitanis proſus ſimiles reperimus, cuius teſtes eſſe poſſunt, quotquot hic curioſioris ingenij viri verſantur; quas cum nonnullis medicis oſtenderem, ſanctè affirmarunt, eas non niſi ex certo quodam vapore, quam infirmorum corpora ſubindè expirant, ortas eſſe; addiderunt ſimiles in ſtragulis lectorum peſtifera lue infectorum anno 1656. quo Roma peſtilentia infeſtabatur, viſas fuiſſe. Verum vt alijs funeſtis
ſpe-

spectaculis intenti erant infirmorum curatores, ita quoque sine vlla reflexione supra illas facta, pro nihilo habitas fuisse.

Sed obijciat hic quispiam: Si ita sese res habeat, nullum Nosocomium fore, in quo similia non reperiantur. Respondeo, ita esse; vbiunque enim vapor sub dicta rerum combinatione, ex infirmorum corpore expiratus fuerit, ibi eum frigore circumfiro resolutum Cruces in stragulis producere, nullum dubium est; Nam vt recte Hippocrates lib. de flatibus, docet: Est in corporibus humanis suum sal, suum nitrum, suum sulphur, suum vitriolū, quæ in intima humorum massa delitescunt, ex quibus omnia morborum genera originem trahunt, quæ vti mineralibus syngenea sunt, ita quoque eosdem effectus producere posse, nemo negare poterit, nisi is qui admirandam Microcosmi fabricam ignorarit: quemadmodum enim herbæ ex mineralibus succis suum trahunt humoris nutrimentum, ita homines animantesque cœteræ in nutrimentum trahunt eam, quæ in herbis plantif-

Cur non
in omni-
bus No-
socomijs.

que latet, mineralium succorum etfi
 varijs multisque modis alteratorum mi-
 scellam. Addo tamen rarò huiusmodi
 humorum constitutionem, ob humoris
 tali & tali modo combinati defectum ac-
 cidere: Si verò quandoque in linteami-
 nibus, quæ mulieres insolandi causa
 apricis locis exponere solent, huiusmodi
 Cruces compareant, id in similem ex
 naturali loci constitutione vaporem,
 quem aut æstus subterraneus, aut quæ-
 vis occulta subterrestrium partium con-
 citatio suscitatur, coniiciendum esse tibi
 persuadeas velim. Atque hinc factum
 esse puto, quod subinde intra ipsa scri-
 nia carbacea conclusa supellex huiusmo-
 di Crucibus infecta spectetur, quorum
 & mentionem præcedens relatio facit, &
 nos in præcedentibus id innuimus; illa
 enim aëri exposita vti guttescentem va-
 porem nullo negotio excipere potuerunt,
 ita in linteis recenti madore adhuc infe-
 ctis inclusisque, tum demùm vaporem
 Cruciformis genituræ lineamenta pone-
 re potuisse, nil ei mirum videri debet,
 cui mirificæ naturæ sagax industria nota
 fuerit.

Quomo-
 do Cru-
 ces intra
 ipsas ci-
 tates oriri
 queant,

Quæ-

Quæritur decimoquartò ; Cur tam differentibus temporibus inceperint & disparuerint dicte Cruces? Respondeo, cum relatio eas in agris oppidis villisq; ad radicem Vesuuij sitis à 16. Augusti die primò comparuisse dicat; deinde a 15. Septembris etiam Neapoli, & Nolæ; ad initium verò Octobris in remotioribus Apuliæ & Calabrię locis visæ sint primùm, donec 15. Octobris prorsus euauerint. Respondeo, causam fuisse primò miscellam cineream, quæ uti prima fermentationis suæ rudimenta in locis Monti vicinis peregit, ita primos quoque præ alijs locis, eos vaporis, quem descripsimus, effectus edidit, donec crescente in dies vapore & vltèrius diffuso, suis quoque foetibus Neapolim, Nolam, & Salernum participes fecerit; Lupijs verò vulgò Lecce ciuitate yndecim dierum spatio diffusa, sicuti fermentatio materiæ fortè pluuiarum vbertate, siue ventorum siccitate impedita fuit, ita tardio rem quoque effectum exhibuit, donec tandem frequenti imbrium pluuiarumque, quæ eodem tempore accidit, illuue, materia veluti suffocata in aliam

Cur differentibus temporibus, natae

prorsus indolem degenerarit, atque adeò Phœnomenis Crucum vltimum finem, qui ad 15. Octobris accidit, imposuerit. Nos tamen putamus, in multis alijs locis, in quæ cinerum imbres delati fuerunt, multo adhuc tempore, præsertim in siccioris constitutionis partibus vt in Calabria & Sicilia, ob ignes subterraneos, quibus dicti vapores veluti ex busto quodam restaurantur, durare posse, quod forsan breui audiemus.

Crucum
genesis
non semper
miraculosa.

Quæritur decimoquintò. Vtrum huiusmodi Crucum Phœnomena verè & propriè inter miracula recenseri queant? Respondeo, illa propriè miracula dici non posse; verùm vt hæc luculentius exponantur; Dico, ea omnia, quæ præter ordinem communem in rebus constitutum quandoque diuinitus fiunt, miracula dici solere. Admiramur enim aliquid, cum effectum videntes causam ignoramus; Indè contingit, vt vna & eadem causa vni cognita, alteri incognita; hic miretur, alter nulla admiratione moueatur; vti pulchre D. Thomas de Astrologo & rustico docet, quorum hic Eclipsim videns nescius causæ miratur,

tur, alter illius conscius minimè; atque hæc miracula dici non possunt. Illud itaque simpliciter mirum est, quod causam habet simpliciter occultam, quod præfert miraculi nomen, quodque ex se & sua natura sit admiratione plenissimum, atque hoc pacto miracula dicuntur omnia ea, quæ fiunt præter ordinem naturæ communiter constitutum; Quorum quidem miraculorum diuersi a Diuo Thoma obseruantur gradus: Primus est, cum aliquid fit à DEO, quod omnem naturæ potestatem longè superat, vt est replicatio corporum, Solis statio aut retrocessio, Maris diuisio, qua siccis pedibus transeuntibus iter præbeatur, cum tali tamen ordine, vt quanto à naturæ potestate censeatur aliquid remotius, tantò maius diuiniusque miraculum æstimandum sit. Secundum, in miraculis gradum obtinent ea, quibus DEVS aliquid præstat, quod tametsi omnem naturæ facultatem superet, per alium tamen rerum ordinem ea præstet; vt enim quispiam uiuat, videat, ambulet, id vtique purum naturæ opus est; sed vt post mortem quis uiuat, vi-

Quid proprie miracula.

Miracula omnem Naturæ vim excedunt

deat post cecitatem à natiuitate exortā; post claudicationem ambulet, naturali membrorum vsu destitutus, hoc enim verò vires naturæ longè superat; cuiusmodi DEVM sæpè numero, tum per se immediatè, tum mediantibus Sanctis DEI hominibus præstitisse plenæ sunt omnes Sacre Historiæ. Tertius gradus est, quando DEVS facit, quod consuetum est fieri ope naturæ, sine vllis tamen naturæ principijs ad talem effectum cooperantibus, vt cum DEVS febrem, quæ naturæ ceteroquin viribus curari posset, solo voluntatis suæ nutu curat, aut cum pluuiam sine naturæ cooperatione producit. Ex quo luculenter patet, non Angelos, non homines, non naturam, sed DEVM solum propriè miracula facere posse. Quod ita ostendo.

Miraculū est, quando DEVS effectum educit in dependēte a causis naturalibus.

Miraculis
omnino
naturæ
vires
cedunt

Quodcunq; sub ordine, quam DEVS in vniuersitate rerum sapienter disposuit, absolutè & totaliter constitutum est, id, vt supra aut præter ordinem illum operetur, fieri non potest: Omne agens creatum, siue corporeum, siue incorporeum huic ordini à DEO constituto

subie-

subiectum est; ergo. Sic enim præter naturam operaretur, quod soli Diuine cōpetit Omnipotentie, quæ vti omnem creatarum rerum potestatem longè excedit, ita quoque nisi mediante Diuina virtute, id miracula facere nequit: Quoniam enim creata substantia, cuiusque tandem rerum ordinî subsit, ὑποκειμένη, siue vt scholæ loquuntur, subiectum in quod agat, quodque & ordinem habeat & ad agens quod ipsum subiectum de potentia in actum educat, & ad actum simul, in quem reducitur, requirat; patet luculenter eam nisi præiacente ac supposita materia agere non posse; alias enim ex nihilo aliquid produceret; atque adeò soli DEO propria miracula partraret, quod vnanimi Theologorum sententie repugnat. Prætereà, omnis effectus necessariò per aliquam generationem atque alterationem produci debet, quæ cum motum localem, quo incorporeæ substantiæ propriè carent, præsupponat, ille necessariò ad aliquem effectum producendum corporeis indigent instrumentis; quæ vti insitis Nature viribus connexa sunt, ita eæ quoque, quæ

Solus
DEVS
miracula
facit.

Angelicè
effectum
prodigiū
producæ
naturalibus reb
indigent.

Naturæ
ordo Di-
uinæ pro-
uidentia
connecti-
tur.

quæ per ea operantur, non nisi natura-
les effectus, iuxta immutabiles naturæ
leges producunt. Solius itaque DEI
est immediatè miracula facere; ipse enim
omni ordine superior vniuersa continet,
quin & ab ipsius prouidentia totus hic
rerum ordo non immediatè duntaxat
emanat, sed ita inseparabili nexu eidem
coniunctus est, vt sine eo Natura subsi-
stere non possit; vndè cum infinitæ vir-
tutis & potestatis sit, non debemus exi-
stimare, eum ad specialem aliquem effe-
ctum, neque ad hoc, vt effectus deter-
minato modo & ordine producat, deter-
minari; sed ipse solus, prout libue-
rit, aut necessitas rerum, hominumque
bonum exegerit, mirabilia facit in cœlo
& in terra. Quæ omnia fusè prosequitur
S. Thomas l. 3. contra gentes c. 102.

DEVS
vt pluri-
mum ad
prodigia
vtitur
causis se-
cundis.

Ex dictis colligitur primò. Diuinæ
prouidentia executionem vt plurimum
mediantibus causis secundis fieri, id est
quandocunque prodigiosi in Natura
rerum effectus, in cœlo quidem nouæ
cælestium phasmatum geneses, in infe-
riori verò Mundo, monstruosa in omni
genere rerum spectacula & similia mi-
nacia

nacia signa exoriuntur, illa semper ex
nexu, quo Diuinae prouidentiae iungun-
tur, ad aliquid significandum dirigi.
Nam prouidentia duo supponit ordina-
tionem scilicet, & ordinis executionem,
quarum illa virtutem cognoscitiuam,
haec operationem respicit; cum autem
DEO infinita ad ordinandum sapien-
tia, & omnis termini expers ad operan-
dam virtus & potentia insit; sequitur
necessario eam omnium ordines etiam
minimorum disponere, minima vero
siue infima quoque per virtutes inferio-
res, id est causarum naturalium concur-
su, per quas ipse tanquam vniuersalis
causa rerum operatur, exequi. Sunt
itaque virtutes rerum naturales vere Di-
uinae prouidentiae executrices; si enim
absque illis DEVS omnia in omnibus
operaretur, ex consequenti omnes effe-
ctus naturales miracula dici possent, quod
dici nec debet nec potest, vt D. Thom.
cit. loc. c. 69. scite ostendit. In omnibus
itaque signis portentosis, DEVS non
semper miracula patrare censeretur:
v. gr. cum, vti est in Libro Machabeorum,
exercitus in aere comparuerunt, aut
tem-

Virtutes
rerum na-
turalium
Diuinae
prouiden-
tiae exe-
cutrices.

Prodigia
in aere
propriè
miracula
dici non
debent,
sed mira-
bilia.

tempore Constantini Magni Crux in
aëre apparuit, cum epigraphe; *In hoc
signo vinces*; ea proprio & stricto modo
miracula dici non possunt, cum vires na-
turæ non excedant; imò DEVS vel per
se, vel mediantibus Angelis illa ex con-
densatione aëris nubiumque nullo ne-
gotio efformare valuit. Constat autem
ex præcedentibus, quod quodocumq;
DEVS vel per se, vel Angeli in ordine
ad effectum aliquem portentosum pro-
ducendum naturalium rerum viribus
tanquam instrumentis vtuntur, illa
non miracula, quæ omnem vim crea-
tam superent, sed mirabilia, quæ inter
naturæ limites constituuntur, dici posse:
vti luculenter D. Thom. cit. loc. docet.
Ex his colligitur secundò, DEVM
subindè soli Naturæ in mirandis effecti-
bus producendis, vires permittere; sicuti
in portentosis celi ostentis fit, aut cum
cometes, aut ingens monstrum aliquod
nascitur; qui tametsi effectus purè natu-
rales sint, ita tamen Diuinæ prouiden-
tiæ connectuntur, vt dum eos in causis
suis, & in ordinis Vniuersi dispositione
videt, per ea semper aliquid Mundo præ-
signi-

significare velit; vti pulchrè in opere
De actibus humanis C. de prædictioni-
bus Astrologicis Sforzia Cardinalis Pal-
lauicinus docet. Sed hæc in sequenti-
bus fufius.

Ex his denique omnibus hucusque
adductis clarè patet, huiusmodi Crucum
Phœnomena, inter miracula strictè sum-
pta recenseri non posse, cum eæ Natu-
ræ terminos non excedant, atque id no-
bis indicio est, quod Angelorum opera
iuxta propositum Naturæ archetypon
perpetuò operantium, perfecta sint, &
nullo defectu obnoxia; at huiusmodi Cru-
ces non eundem ordinem, non figuram,
non formam, non quantitatem vllam
seruant, sed in figura, colóre, quanti-
tate summam imperfectionem arguunt,
Ergò diceret non nemo forte nõ Angelis
sed Naturæ adscribenda esse. Natura
quidem quantum potest, ad perfectio-
nem rebus inducendam laborat, sed vti
multis varijsque modis in executione
operis impeditur, ita quoque obice po-
sito, defectu quodam vitiatę vt plurimũ
videntur, & ex monstrorum genesi luce
meridiana clarius patet.

Quæ-

Quæritur decimosextò : Quomodo ex Crucum apparitione , miraculosus effectus à puro Naturæ effectu dignosci possit ? Temeritatis notam non immeritò incurrere videri possem , si omnia huiusmodi Crucum Phœnomena , quæ in prima parte adduximus , puræ Naturæ operationibus adscribere attentarem ; sunt enim multa prodigia , quæ sanè adscribi nequeunt , nisi soli Diuinæ potentie , queis magnum in Ecclesia DEI euentum in Orthodoxæ fidei testimonium ad confusionem inimicorū quandòque ostendere sibi complacet ; cuiusmodi fuerunt , quæ Iuliani Apostatæ tempore in vestibus Iudeorum , dum in instaurando Templo , ad destruendum Christi vaticinium , impigrè laborarent , disiectis iam per terræmotum Templi fundamentis cælitùs demissa luce expressæ apparuerunt ; vel ex hoc capite inter altioris ordinis miracula recensendæ , quod effectus Naturæ legibus ex Diuini vtique dispensatione consilij , contrarios exhibuerint ; cum Natura necessitatis vinculo adstricta non in hoc potius quàm in illo ; sed vbicunque subiectum

ctum

ctum capax & proportionatum inuenerit , ibi vim suam exerat, ibi effectum suum necessariò producat . Talia quoq; fuerunt, quæ solis Hebræis in Hispania Mesiæ aduentum per Pseudoprophetas prædictum , expectantibus, at nullis fidelibus inflictæ fuerunt ; Hæc itaque qualiscunque regula esse posset quod quodocunque in magnis Ecclesiæ controuersijs & persecutionibus repentina quadam genesi huiusmodi phasmata comparuerūt, illa ad aliquid, vel in bonū Ecclesiæ significandum , aut in hostium confusionem Diuino nutu accidisse credantur , vt per ostenta diuinitus immis-
sa erroris conuincantur ; Deindè quando nullo habito appropriati subiecti discrimine in quibuscunque rebus, aut in certis tantum hominibus, non in alijs promiscuè spectanda se præbuerunt, illa inter miracula ordinis censenda , nemo dubitare debet, non quod de nouo ex nihilo producantur, sed quod Diuina potentia tunc extraordinario quodam influxu, ad vindictam de scelerum, quibus mortale genus se contaminare non cessat, enormitate sumendum vtatur;

Quomodo miracula vera à falsis distinguenda

iuxta

iuxta illud : *Armabit creaturas in ultionem*
 & *pugnabit pro eo Orbis terrarum contra*
insensatos; Et quoniam vniuersa Mundi
 machina Diuino Archetypo ita conne-
 xa est, vt impossibile sit, aliquem in
 Natura rerum insolitum effectum sine
 eius nutu contingere, cui publica rerum
 humanarum calamitas non adnexa sit;
 quæque non dicam in miraculosa illa
 sublimioris ordinis, sed vel in ipsa natu-
 ralium rerum serie, ne quis me effectus
 purè phisicos à Diuini Numinis prou-
 idencia eximere velle existimet, præluceat
 Verùm vt hæc luculentius pateant, ter-
 tiam ratiocinij nostri partem ordiamur,

INTRA
 PARS